

Фито Терра или како производња парадајза за прераду у Бугарској може да се претвори у страст

Автор(и): Растителна заштита

Дата: 08.10.2024 Брой: 10/2024

Razgovaramo sa Teodorom Tasevom, vlasnikom kompanije Fitto Terra, o mestu Bugarske u proizvodnji paradajza, o prerađivačkim preduzećima koja se sve više okreću bugarskoj sirovini, te o izboru i strasti da se svaki dan počne i završi uz Njegovo Veličanstvo – paradajz!

Smatrate li Bugarsku velikom zemljom proizvođačem paradajza i koje sorte nas izdvajaju?

Dugo se za Bugarsku smatralo da je mala zemlja. Ali kao članica Evropske unije, i u poređenju sa nekim drugim zemljama, ispostavlja se da nije tako mala, ni po teritoriji ni po proizvodnji paradajza. Dobro je poznata na mapi

Evrope i šire. Jedan od proizvoda koji nas izdvaja je ukusni bugarski paradajz. Ružičasti, "volovsko srce", "Pink Magic" ili jednostavno baštenski paradajz – paradajz je postao naš pouzdani saveznik pri izboru šta da stavimo na tradicionalni sto. Globalno, Bugarska je poznata ne samo po stvaranju prvih hibridnih sorti, već i po uzgoju ukusnih plodova, što je rezultat stvaranja i selekcije raznolikih hibridnih sorti i njihovog razvoja, kao i klimatskih i agronomskih uslova u zemlji.

Znate li kada je gajenje paradajza počelo u Bugarskoj?

Prvi podaci o proizvodnji paradajza u Bugarskoj potiču iz oko 1890. godine u Kurtovu Konareu. Prema zapisima, doneli su ih Aleksandar Dimitrov iz Carigrada. U početku je njihovo gajenje bilo amatersko, ali postupno su se počeli gajiti širom zemlje. Bugarska je bila jedna od prvih zemalja u svetu u gajenju i preradi paradajza.

Nažalost, sa političkim promenama koje su se dogodile 1990-ih, promene su se dogodile i u ovom sektoru.

Preduzeća su se postepeno zatvarala, a površine su zapuštale. Tako se Bugarska, od agrarnog lidera u sektoru paradajza – proizvodnje i prerade – pretvorila u uvoznika sirovina, ne samo paradajza, već i mnogog drugog voća i povrća.

Nakon 2010. godine, ponovo je započeo proces oživljavanja u gajenju ukusnog bugarskog paradajza i raznih drugih vrsta povrća i voća. Glavna regija koja je ponovo postala lider u industrijskom gajenju paradajza je oko gradova Pazardžika, Plovdiva i Stare Zagore. Paradajz se gaji i u severnoj Bugarskoj, u regionu Plevena i čak do Kavarnе, uglavnom za potrebe prerađivačkih preduzeća, koja radije prerađuju i kupuju bugarsku sirovinu umesto uvezene. Tako se, pored stvaranja više radnih mesta u sektoru industrijskog gajenja paradajza, razvijaju i veće mogućnosti za prerađivačku industriju, što zauzvrat vodi ka većem izboru za krajnjeg potrošača, kao i značajnim mogućnostima za inostrana tržišta da probaju i kupe sveže ili konzervisane bugarske proizvode.

Naš tim u Fitto Terra često je gost u raznim prerađivačkim preduzećima koja sprovode strogu kontrolu kako nad poštovanjem higijenskih i proizvodnih praksi, tako i nad gajenjem paradajza. Sve više preduzeća počinje da vodi računa o sopstvenim baštama. Neka u potpunosti pokrivaju svoje potrebe iz sopstvenih bašti i polja. Druga – delimično. Bez obzira da li su sirovine sopstvene, iznajmljene ili kupljene od poljoprivrednih proizvođača, od suštinskog značaja su vrste đubriva koja se koriste u njihovom gajenju, kao i poštovanje svih agrotehničkih mera na polju.

Đorđe Sandros: „Naša vizija uspešnog poslovanja zasniva se na brizi od semena do bogate žetve“

U Bugarskoj, sve više preduzeća se oslanja na čistu bugarsku sirovinu i dobre higijenske i komercijalne prakse u svojim proizvodnim pogonima. Upravo u izradi agronomskog kalendara u vezi sa aktivnostima za gajenje sirovina za preduzeća, i u praćenju njegove primene, mi u Fitto Terra smo se specijalizovali. Naši agronomi, sa višegodišnjim iskustvom koje donosimo iz Grčke, zajedno sa našim partnerom tamo, D Sandros SA – zvaničnim predstavnikom za Istočnu Evropu semena za industrijski paradajz HEINZ i čistih, mikroorganizmima bogatih đubriva španskog lidera Atlantica Agricola – svakodnevno su sa poljoprivrednicima na terenu kako bi pratili ceo proces primene i gajenja proizvodnje, pružajući vredne savete i stručno vodstvo. Težimo ne samo bogatoj, već i čistoj žetvi.

Kako bugarski poljoprivrednici gaje paradajz? Tradicionalnim praksama ili inovacije već ulaze u našu poljoprivredu?

Bugarski poljoprivrednici gaje svoje voće i povrće na veoma moderan način. U većini slučajeva koriste metodologije direktno iz inostranstva, kao u našem slučaju u Fitto Terra – primenjujući ih na poljima u Bugarskoj. Kao primer, mogu da pomenem poljoprivrednike sa kojima sarađujemo. Polja su opremljena kap po kap navodnjavanjem, mehanički se obrađuju mašinama, presađivanje se vrši mašinama za sadnju rasada i, u zavisnosti od njihove vrste, proizvodnja se bere specijalizovanim kombajnima. Tokom celog procesa, sprovode se protokoli za agrotehničke aktivnosti i vrši se stroga kontrola nad redosledom đubriva koja se primenjuju na zemljište za ishranu useva i zaštitnih sredstava za biljke. Sarađuju i posećuju kolege u inostranstvu radi razmene iskustava u zemljama poput Grčke, Italije i SAD.

Isporukom rasada za industrijski paradajz Heinz, počinje pravi rad na polju. Pored isporučene sorte, proverava se i bujnost biljke. Ne sme biti premala, već dobro razvijena, jaka i intenzivno zelene boje.

Da li to znači da u Bugarskoj, pored raznolikosti sorti, sada postoji i segmentacija prema potrebama tržišta?

Naravno! Počela se praviti razlika između stonskog i industrijskog paradajza. Potrošači, poljoprivrednici i prerađivači podjednako su izuzetno pažljivi u izboru sorti.

Za prerađivačku industriju, sa sortama semena i rasadnim materijalom lidera HEINZ koji mi u Fitto Terra nudimo, mogu sa pouzdanjem da tvrdim da se sorte paradajza biraju čak i prema krajnjem proizvodu za koji su namenjene. U zavisnosti od toga da li će preduzeće proizvoditi pasatu, kečap ili paradajz-pire, ono bira i ugovara sa proizvođačima koji će se, zauzvrat, osloniti na specifične sorte kako bi ih gajili isključivo i samo za potrebe preduzeća, kako bi se dobio izvrstan krajnji proizvod.

Fitto Terra – izazovi i ispunjenje u proizvodnji paradajza za preradu

Ovde bih dodala i podelila da prehrambena industrija u Bugarskoj ide čak i daleko ispred vremena. Godinama je ujedinjena u Savezu prerađivača voća i povrća – UFVP – a nedavno je sazrela ideja da se osnuje Udruženje tradicionalnih bugarskih zimnica – ATBP. Kako radimo u bliskoj saradnji kako sa već etabliranim UFVP tokom godina, tako i sa članovima novoosnovanog ATBP, vidimo da se prepoznaje potreba da se prodube tradicije u bugarskoj proizvodnji savremenim tehnologijama. ATBP je čak ambiciozan da zaštiti proizvode sa takvom oznakom u EU. Tako će hrana sa tradicionalnim i regionalnim karakterom postati još prepoznatljivija na stranim tržištima, a naši proizvođači i prerađivači će biti traženi za gajenje i proizvodnju ukusnih finalnih proizvoda.

Svaki stadijum razvoja biljke mora se proveriti. Terenske kontrole počinju rano ujutro.

Zvučite entuzijastično?

Ne samo da zvučim, ja sam zaista entuzijastična i ponosna na činjenicu da imam priliku da radim sa pravim profesionalcima. Srećna sam što sam prošla put od sejanja svakog semena paradajza, njegovog uzgoja u rasad, presađivanja rasadnog materijala, preko branja useva, do njegove prerade u preduzećima i lansiranja na maloprodajne mreže. Nijedan korak u ovom procesu mi nije nepoznat. Ali samo na ovaj način se takav naporan posao, koji uključuje mnoge ljude i sudbine, inženjersku misao i komercijalne veštine, može uspešno voditi.

Mehanizovana žetva useva industrijskog paradajza

Paradajz je prisutan u svakom mom danu. Za mene, i za moje kolege u Fitto Terra, to nije samo posao, već i život i strast.

Naravno, ima mnogo poteškoća, jer ne kontrolišemo vremenske prilike i ponekad smo izloženi veoma agresivnim klimatskim uslovima, kao i napadima štetočina. Takođe moramo da se nosimo sa sve većim zahtevima kontrolnih organa. Ali uz ljubav prema onome što radimo i uz mnogo napornog rada, verujem da svi zajedno, zajedničkim naporima, stvaramo preduslove za razvoj ovog sektora.

Završimo sa nekoliko reči o budućnosti i perspektivama za Bugarsku u ovom sektoru

Bugarska ima ogromnu prednost u odnosu na naše susede i druge poljoprivredne proizvođače – imamo odlične prirodne uslove. Sada, kao članica EU, takođe imamo koristi od brze i lake prekogranične isporuke naše proizvodnje, što je od vel